

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

“ _____ ” _____ 2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ во»

КОМПОЗИЦІЯ

2 курс

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво»

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Інститут мистецтв

2015 – 2016 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво», напрям підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво».

Розробники: Задніпряний Геннадій Трохимович, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «___» _____ 2015 року № ___

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

_____ Ю. В. Романенкова
(підпис)

Зміст

Пояснювальна записка-----	4
Структура програми навчальної дисципліни-----	6
I. Опис дисципліни-----	6
II. Тематичний план-----	7
III. Програма дисципліни-----	8
<i>Змістовний модуль I. Формальна композиція</i> -----	8
IV. Система поточного та підсумкового контролю-----	16
V. Методи навчання-----	18
VI. Методичне забезпечення-----	18
VII. Рекомендована література-----	19
VIII. Навчально-методична карта дисципліни «Композиція»-----	20

Пояснювальна записка

Робоча програма з навчальної дисципліни «Композиція» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва Інституту мистецтв.

Програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

В навчальному плані закладу дисципліна «Композиція» є складовою частиною циклу природничо-наукової підготовки студентів. Принципи навчання базуються на закономірностях побудови формальної композиції з поступовим переходом до жанрової композиції.

Вивчення кожного модуля починається вступною лекцією з загальнотеоретичних питань, які служать теоретичною базою для практичних занять та самостійних робіт, сприяють обдуманому виконанню завдань, готують студентів до художньої та педагогічної діяльності. Успішне засвоєння студентами курсу відкриває їм шлях до використання знань в самостійній творчій діяльності, дозволить оцінювати твори мистецтва з наукової точки зору.

Метою викладання дисципліни «Композиція» є набуття знань та розвиток професійних навичок для самостійного творчого вирішення завдань художньої та педагогічної діяльності, свідомого використання знань в практичній діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Композиція» є ознайомлення з основами побудови різних видів композиції, розвиток уміння логічної побудови композиції, розвиток аналітичного мислення, здатності до самостійного аналізу створених композицій, розвиток уяви та естетичного смаку.

У результаті вивчення змістового модуля «Формальна композиція» відповідно до профілю програми бакалавра формуються загальні та фахові компетентності

Загальні компетентності (світоглядна, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька і самоосвітня), а саме:

- здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань;
- уміння оцінювати й модифікувати освоєні наукові методи і засоби художньої діяльності;
- спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію.

Фахові компетентності (організаційна, мистецтвознавча) та **спеціальні** (художньо-творча), а саме:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світового та вітчизняного візуального мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників;
- володіння навичками візуального сприйняття і створення абстрактних формальних композицій.

Результати навчання (знання та практичні навички й вміння)

Знання:

- основних законів прийомів та засобів композиції;
- різноманітних прийомів побудови врівноважених формальних композицій;

Практичні навички й вміння:

- вміння вибирати відповідні прийоми та засоби формальної композиції;
- вміння адекватно передавати формальними засобами певні психологічні стани;
- вміння формалізувати мову візуальної інформації твору;
- володіння художньо-виразними засобами виконання формальних композицій.

Програмні результати навчання

- Уміння створювати формальні абстрактні композиції.
- Готовність до фахової діяльності в галузі візуального образотворчого мистецтва.
- Розумова активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.
- Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОМПОЗИЦІЯ»

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –3	Галузь знань 0202 Мистецтво <small>(шифр і назва)</small>	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво <small>(шифр і назва)</small>		
Модулів –	Спеціальність (професійне спрямування):	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ <small>(назва)</small>		Семестр	
Загальна кількість годин -108		3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних – 42 самостійної роботи студента -60	Освітній рівень перший (бакалаврський)	Лекції	
		4 год.	
		Практичні, семінарські	
		38 год.	
		Консультації	
		Самостійна робота	
		60 год.	
		Індивідуальні завдання:	
Модульний контроль 6год.			
Вид контролю: залік			

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	разом	у тому числі						разом	у тому числі					
		л	п	ін	с	м.к.	с.к.		л	п	К.	с.р	м.к	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Модуль 1														
Змістовий модуль 1. ФОРМАЛЬНА КОМПОЗИЦІЯ														
Тема 1. Вступ. Завдання курсу. Формальна композиція. Емоційний стимул	4	4												
Тема 2. Симетрична та асиметрична композиція	8		8											
Тема 3. Статична та динамічна композиція	12				12									
Тема 4. Домінантні відношення	12				12									
Тема 5 Композиція метричного масштабу	8		8											
Тема 6. Тематична робота з формальної композиції	12				12									
Тема 7. Контраст, нюанс, тотожність	12				12									
Тема 8. Декомпозиція (комплексне завдання)	12		12											
Тема 9. «Техніка», «Лірика»	12				12									
Тема 10. Емоційні стани людини, природи	10		10											
МКР	6					6								
Семестровий контроль														
Разом за змістовим модулем 1														
Усього годин	108	4	38		60	6								

ІІІ ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І ФОРМАЛЬНА КОМПОЗИЦІЯ

ТЕМА 1.(4год.) Лекція . ВСТУП. ЗАВДАННЯ КУРСУ. ФОРМАЛЬНА КОМПОЗИЦІЯ. ЕМОЦІЙНИЙ СТИМУЛ.

Вступ. Завдання курсу, матеріали, інструменти. Композиція. Основні поняття. Види композиції. Закони, правила, категорії, виражальні засоби композиції.*(2 год.)*

Формальна композиція. Основні поняття. Методика виконання завдань. Проблеми формально-образного вираження багатовимірних явищ дійсності з максимально точним відображенням якісної специфіки природного та штучного світів.*(2 год.)*

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [3], [4], [5], [6].

Додаткова: [1], [3], [6].

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ. (38 год.)

ТЕМА 2.(8год.) Симетрія. Асиметрія.

Побудова композиції формальними засобами за законами симетрії. Пошукові варіанти виконуються за допомогою набору 4-6 геометричних фігур попердньо вирізаних з чорного паперу. Розміри геометричних фігур (трикутники, квадрати, прямокутники, круги, ромби тощо) та їх пропорції – за вибором студента. Чистовий варіант виконується на форматі паперу А4 чорною тушшю пером, пензлем, гелевою ручкою, маркером.

Пошуки симетричної композиції (2 год.)

Виконання серії пошукових ескізів симетричної врівноваженої композиції за допомогою набору попередньо підготовлених геометричних фігур. Фігури можуть торкатись одна одної та накладатись одна на одну (без оверлепінга). Вибір остаточного варіанта найбільш виразної композиції.

Виконання чистового варіанта (2 год.)

Чистовий варіант виконати на папері формату А4 пером тушшю, пензлем або гелевою ручкою, маркером згідно остаточного варіанта. Поруч з композицією розмістити малюнок або фотографію – приклад симетрії в природі.

Пошуки асиметричної композиції (2 год.)

Виконання серії пошукових ескізів асиметричної врівноваженої композиції з попереднього набору геометричних фігур. Фігури можуть торкатись одна одної та накладатись одна на одну (без оверлепінга). Вибір остаточного варіанта найбільш виразної композиції.

Виконання чистового варіанта (2 год.)

Чистовий варіант виконати на папері формату А4 пером тушшю, пензлем або гелевою ручкою, маркером згідно остаточного варіанта. Поруч з композицією розмістити малюнок або фотографію – приклад асиметрії в природі.

Рекомендована література:

Основна: [5], [6].

Додаткова: [1].

ТЕМА 5.(8год.) Метричний масштаб.

Побудова 3-х композицій категорій: «предмет»-«інтер'єр», «екстер'єр» (замкнутий, обмежений та необмежений простір).

Пошукові варіанти виконуються за допомогою набору 5-7 геометричних фігур попередньо вирізаних з чорного паперу (один набір – для трьох категорій). Розміри геометричних фігур (трикутники, квадрати, прямокутники, круги, ромби, трапеції, півкруги тощо) та їх пропорції – за вибором студента. Чистовий варіант виконується на форматі паперу А4 чорною тушшю пером, пензлем, гелевою ручкою, маркером.

Пошук композиції “предмет” (2 год.)

Виконання серії пошукових ескізів врівноваженої композиції за допомогою набору попередньо підготовлених 5-7 геометричних фігур. Фігури розміщуються максимально близько одна біля одної але не торкатись та не накладатись одна на одну утворюючи замкнутий простір. Вибір остаточного варіанта найбільш виразної композиції.

Пошук композиції “інтер'єр” (2 год.)

Виконання серії пошукових ескізів врівноваженої композиції за допомогою попередніх 5-7 геометричних фігур. Фігури розміщуються таким чином, щоб створити образне уявлення про належність елементів композиції до тих чи інших складових реального інтер'єру – підлога, стеля, стіни. Вибір остаточного варіанта найбільш виразної композиції.

Пошук композиції “екстер'єр” (2 год.)

Виконання серії пошукових ескізів врівноваженої композиції за допомогою попередніх 5-7 геометричних фігур. Фігури розміщуються таким чином, щоб створити образне уявлення про необмежений простір, який розсереджується по всіх трьох напрямках без обмежень і затримки. Вибір остаточного варіанта найбільш виразної композиції.

Виконання оригіналу композицій (2 год.)

Чистовий варіант трьох композицій виконати на трьох окремих аркушах паперу формату А4 аплікацією геометричних фігур вирізаних з чорного паперу, згідно остаточних варіантів композицій.

Рекомендована література:

Основна: [5], [6].

Додаткова: [1].

ТЕМА 8.(12год.) Декомпозиція.

Виконання комплексного завдання – зняття зображальності та створення власної формальної композиції. Завдання виконується групою 5-7 студентів. Основою композиції є ілюстрація складної живописної тематичної картини реалістичного напрямку з явними ознаками конфлікту в його сюжеті. Результатом вправи є формально-композиційне вираження конфліктної ситуації графічними засобами. Формат: не менше А4. Матеріали: акварель, гуаш, туш, пензель, перо, ручка

Виключення кольору (2 год.)

Коллективне (в складі групи 5-7 студентів) обговорення кольорового та чорно-білого варіантів обраного оригіналу композиції. Провести ідейно-змістовний та композиційний аналіз твору Предмет обговорення: якісні зміни психологічного, естетичного, емоційного композиційного стану твору після зняття кольору. Складання письмового звіту-аналізу обговорення твору.

Детонізація (2 год.)

На основі ксероксного чорно-білого варіанта композиції виконати (кожен студент самостійно) власний варіант даної композиції повністю виключивши півтони та другорядні деталі. Узагальнити другорядні елементи, проаналізувати зміни характеру формальної композиції.

Пошуки формального вираження (4 год.)

Виконання серії пошукових ескізів формальної композиції, яка адекватно виражає специфіку емоційно-чуттєвого сприйняття вихідної конфліктної ситуації без застосування конкретних, предметно-упізнаних реалістично-зображальних форм. Вибір остаточного варіанта найбільш виразної композиції та затвердження його викладачем.

Виконання оригіналу композиції (4 год.)

Виконання остаточного чистового варіанта формально-композиційного твору. Матеріали і техніка виконання визначаються кожним студентом самостійно.

Рекомендована література:

Основна: [5], [6].

Додаткова: [1].

ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ. (60 год.)

ТЕМА 3(12 год.) Статика. Динаміка.

Формальне вираження основних прийомів композиції.

Пошукові варіанти двох принципово різних композицій виконуються за допомогою набору 4-6 геометричних фігур попердньо вирізаних з чорного паперу. Розміри геометричних фігур (трикутники, квадрати, прямокутники, круги, ромби тощо) та їх пропорції – за вибором студента. Фігури можуть торкатись одна одної та накладатись одна на одну (без оверлепінга) утворюючи цільну композицію. Чистові варіанти виконуються на фарматах паперу А4 чорною тушшю пером, пензлем, гелевою ручкою, маркером.

Рекомендована література:

Основна: [5], [6].

Додаткова: [1].

ТЕМА 4.(12 год.) Домінанти.

Трансформація відношень головного і другорядного в композиційній побудові.

Побудувати три композиції в кожній з яких досягти домінуючої композиційної ролі: більшого елемента, меншого елемента, зони простору – виключно за рахунок різних способів їх формально-композиційної організації на площині. Композицію виконати з використанням 5-7 елементів, всі характеристики яких повинні залишатись постійними в кожній композиції.

Склад роботи: три чорно-білі композиції, виконані в техніці аплікації елементів з чорного паперу на аркушах одного формату –А4.

Рекомендована література:

Основна: [5], [6].

Додаткова: [1].

ТЕМА 6.(12 год.) Тематична робота з формальної композиції

Виконання тематичної роботи без застосування матеріальної предметно-просторової асоціативності.

Виконання пошукових ескізів (6 год.)

Виконати ескізні пошуки принципів композиційних побудов композиції. Вибрати остаточну композиційну схему. Визначити в деталях окремі елементи композиції, підібрати відповідний формат паперу та техніку виконання.

Виконання оригіналу творчої роботи (6 год.)

Перенести основні елементи композиційної схеми на формат оригіналу. Уточнити деталі елементів композиції та виконати її обраною графічною технікою.

Рекомендована література:

Основна: [5], [6].

Додаткова: [1], [3], [4], [5].

ТЕМА 7.(12 год.) Контраст. Нюанс, Тотожність.

Кількісна міра активності. Побудувати три композиції, які створюють ефект: а) максимально можливої, б) помірно усередненої та в) мінімальної активності їх дії на емоційно-чуттєве сприйняття людини. В них необхідно максимально повно представити всі засоби формальної композиції - тон, колір, конфігурація, пластика, фактура, пропорції, розміщення в просторі тощо. Характер активності зовнішніх та внутрішніх співвідношень задають три композиційні категорії: контраст, нюанс і тотожність.

Композиції будуються з активним використанням кольору мішаною технікою –пензель, перо, туш, акварель, гуаш, темпера, акрил тощо. Формат кожної композиції А4.

Контраст (4 год.)

Виконати ряд пошукових ескізів композиції категорії «контраст» в кольорі м'якими матеріалами. Кожний засіб (конфігурація, колір, тон, фактура, розмір, пропорції, пластика, складність, упорядкованість, просторовість, розміщення тощо) повинен знаходитись в граничному стані активності (тобто як гранично велике і гранично мале, гранично складне і гранично просте, гранично чорне і гранично біле, гранично холодне і гранично гаряче, гранично конкретне і гранично аморфне тощо) нібито максимально віддалені один від одного на межі свого існування. Оригінал виконати без застосування аплікації на основі найкращого ескізу.

Нюанс (4 год.)

В категорії «нюанс» стан активності виражає не протилежність - всі розбіжності та відмінності знаходяться в зближеному нібито усередненому діапазоні. Це зближення характерне і насиченим і пастельним тонам (високому та низькому регістрі). Виконати ряд пошукових ескізів композиції м'якими матеріалами. Оригінал виконати без застосування аплікації на основі найкращого ескізу.

Тотожність (4 год.)

Для тотожності характерна подібність, співпадання рівних активностей різних засобів формальної композиції. Це найбільш складний вид композиції через суперечливі вимоги загальних критерій оцінки твору – між художньою виразністю, візуальною активністю композиції в цілому і особливостями змісту задачі – мінімальною активністю, нерозрізненістю, пасивністю елементів композиції. Виконати ряд пошукових ескізів композиції м'якими матеріалами. Оригінал виконати без застосування аплікації на основі найкращого ескізу.

Рекомендована література:

Основна: [5], [6].

Додаткова: [1], [4].

ТЕМА 9 (12 год.) «Техніка». «Лірика».

Формальна композиція яка відображає якісну специфіку двох принципово різних світів – штучного та природного..

Композиції будуються з активним використанням кольору мішаною технікою –пензель, перо, туш, акварель, гуаш, темпера, акрил тощо. Формат кожної композиції А4.

«Техніка» (6 год.)

Поняття «техніки» охоплює собою весь технічний, штучно створений людиною світ, його композиційна проробка повинна включати в себе властиву цьому світу різноманітність форм матеріальної організації.

Провести відбір, систематизацію та аналіз суттєвих характеристик технічного світу, які передбачається включити в композицію - (2год.).

При проведенні класифікації технічних принципів організації штучних систем в цілому необхідно опиратись на відомі всім розділи фізики: механіку, електротехніку, оптику, акустику, електроніку, гідравліку тощо, які збагачують знаннями про способи втілення цих принципів в різних спорудах, об'єктах, конструкціях, приладах, машинах, апаратах тощо. На основі проведеного аналізу студенти повинні самостійно і чітко сформулювати основні принципи організації “техніки”: штучність, жорстка функціональність, матеріальність, енергонасиченість, логічна упорядкованість, точність, конкретність тощо

Після завершення аналітичної стадії роботи та систематизації отриманих інформаційних матеріалів студенти повинні зробити декілька попередніх пошукових ескізів (4 год.). Ескізи повинні дати загальну уяву про принципи системної організації композиційного твору і тих формально-графічних прийомів які найбільш вдало виразять якісну характеристику змісту. В композиції недопустиме пряме зображення конкретних предметів: домен, мостів, заводів, машин, станків, приладів і апаратів тощо, - а тільки їх художньо трансформовані образи.

Виконати оригінал композиції. При чистовому виконанні композиції по відібраному ескізу важливо точно визначити найбільш ефективні художньо-графічні прийоми техніки роботи, які необхідно випробувати в експериментальному порядку вже на стадії ескізних пошуків.

«Лірика» (6 год.)

Поняття «лірика» використовується в завданні не в прямому його значенні, тобто не як один з видів художньої літератури, а для позначення специфічно забарвленого різновиду чуттєвого стану людини, його емоційного настрою, як особливий процес його внутрішньо-інтимних, душевних переживань, спонтанний рух його образно-чуттєвої енергії в стані повного відсторонення від зовнішнього світу і безконтрольного занурення в себе самого.

Провести відбір, систематизацію та аналіз суттєвих характеристик лірики, які передбачається включити в композицію - (2 год.).

На основі проведеного аналізу студенти повинні самостійно і чітко сформулювати основні принципи організації “лірики”, якісною природою якої є: нематеріальність, безперервність, якісна цілісність, чуттєва асоціативність, природність, пластична м'якість, гармонічність, безпосередність, помірна рухливість тощо.

Після завершення аналітичної стадії роботи та систематизації отриманих інформаційних матеріалів студенти повинні зробити декілька попередніх пошукових ескізів (4 год.). Ескізи повинні дати загальну уяву про принципи системної організації композиційного твору і тих формально-графічних прийомів які найбільш вдало виразять якісну характеристику змісту. Основною складністю з якою зустрічаються студенти при ескізній роботі над темою “лірика” є подолання стереотипу предметного бачення. В композиції необхідно відобразити “картину чуттєвого світу”, де відсутня всяка матеріальність, всяка фізична конкретність з її зримими формами, конструкціями, зв’язками та просторовими відношеннями. Все це вимагає великого творчого напруження, художньої уяви і фантазії. Через те, що данна тема повинна вирішуватись на основі поняття емоційного стимула, роботу доцільно проводити під мелодійну музику великих майстрів гармонії – Вівальді, Моцарта, Альбіоні, Чайковського, Доницетті, Баха.

Виконати оригінал композиції. При чистовому виконанні композиції по відібраному ескізу важливо точно визначити найбільш ефективні художньо-графічні прийоми техніки роботи, які необхідно випробувати в експериментальному порядку вже на стадії ескізних пошуків. Різноманітність застосованих графічних прийомів повинна підсилювати загальний художньо-образний ефект і “працювати” на максимально можливу композиційну виразність сутності обраної теми.

Рекомендована література:

Основна: [5], [6].

Додаткова: [1], [3], [4], [5].

ТЕМА 10.(12 год.) Емоційні стани людини та природи.

Формальна композиція категорії емоційного стимулу (без предметних асоціацій). Оволодіння формально-композиційними принципами і художньо-образними засобами візуального вираження якостей і станів якісно різних явищ дійсності.

Композиції будуються з активним використанням кольору мішаною технікою –пензель, перо, туш, акварель, гуаш, темпера, акрил тощо, без аплікації. Формат кожної композиції А4.

Емоційні стани людини (6 год.)

Виконати завдання зміст якого заздалегіть добре відоме з особистого досвіду студента. Конкретні стани повністю залежать від вибору кожного студента. Важливо, щоб сам студент міг без особливих труднощів, повно і жваво описати їх в словесній формі. Тому бажано, щоб це були не туманні, примхливі, або які-небудь екстравагантні стани, а такі які можна було б уявити і легко термінологічно визначити, які відносяться до категорії нормальних і загальновідомих почуттів і переживань людини (наприклад, захоплення, страх, радість, туга, тривога, втома, образа тощо).

Провести детальний аналіз смислового змісту обраного стану. В якості вихідного предмета аналізу виступає виключно суб’єктивне уявлення пам’яті, об’єктивоване у формі дискретних (роздільних, перервних) образів і загальних

понять, що позначають ті чи інші стани людини. Формально-композиційне вираження емоційного стану людини відноситься до внутрішнього, візуально неспостерігаємого.

Виконати ряд пошукових ескізів, обрати кращий варіант(2 год.). Основним критерієм відповідності отриманого образу-уявлення і сформованого на його основі композиційного твору вибраному для роботи емоційного стану буде виступати загальнолюдське розуміння його сутності, яке виробилося всім ходом культурно-історичного процесу.

Виконати оригінал композиції обраною технікою (2 год.). Під час виконавської частини роботи важливо підтримувати високий емоційний тонус, націленість на виконання композиції ніби “на одному диханні”.

Емоційні стани природи (6 год.)

Формально-композиційне вираження стану природи відноситься до зовнішнього, спостерігаємого явища дійсності. Тут є достатньо великий вибір як різних станів пор року (перший сніг, завірюха, золота осінь, літня спека, рання весна, цвітіння садів тощо), так і різноманітні добові явища (місячна ніч, туманний ранок, похмурий день тощо) та позачасових явищ типу буревію, гнітючої тиші, безмежного простору.

Провести детальний аналіз смислового змісту обраного стану. В якості вихідного предмета аналізу виступає виключно суб’єктивне уявлення пам’яті, об’єктивоване у формі дискретних (роздільних, перервних) образів і загальних понять, що позначають ті чи інші стани природи.

Виконати ряд пошукових ескізів, обрати кращий варіант. Основним критерієм відповідності отриманого образу-уявлення і сформованого на його основі композиційного твору вибраному для роботи стану природи буде виступати загальнолюдське розуміння його сутності, яке виробилося всім ходом культурно-історичного процесу.

Виконати оригінал композиції обраною технікою. Під час виконавської частини роботи важливо підтримувати високий емоційний тонус, націленість на виконання композиції ніби “на одному диханні”.

Рекомендована література:

Основна: [5], [6].

Додаткова: [1], [3], [4], [5].

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	
Змістовий модуль I. ФОРМАЛЬНА КОМПОЗИЦІЯ			
Тема 3. Статична та динамічна композ..(12 год.)	Практичне заняття.	10	
Тема 4. Домінантні відношення. (12 год.)	Практичне заняття.	5	
Тема 6. Тематична формальна комп. (12 год.)	Практичне заняття.	5	
Тема 7. Контраст, нюанс, тотожність (12 год.)	Практичне заняття	15	
Тема 9. «Техніка», «Лірика» (12 год.)	Практичне заняття.	10	
<i>Разом: 60 год.</i>		<i>Разом: 45 балів</i>	

IV. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											ІНДЗ	Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Змістовий модуль №1														
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	МКР				
2	24	10	5	34	5	15	16	10	25	25		171	1,71	100

T1, T2 ... T10 – теми змістового модуля.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за ECTS
1 – 34	«незадовільно»(з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно»(з правом повторного складання)	FX
60-68	„достатньо	E
69-74	„задовільно”	D
75-81	„добре”	C
82-89	„дуже добре”	B
90-100	„відмінно”	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”, подано у таблиці.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності,; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, Теоретичні знання та практична робота відповідає початковим уявленням про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кількість балів за роботу на теоретичних та практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;

- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

V. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна,) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації**: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення**: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю**: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності:

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

VI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ навчально-предметний фонд;
- ✓ зразки робіт студентів та художників;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники (в електронному вигляді);
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю: семестровий перегляд з оцінюванням навчальних та творчих робіт для контролю знань студентів з навчальної дисципліни "КОМПОЗИЦІЯ».

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие / Р. Арнхейм Пер. с англ. - М.: Архитектура-С, 2007. – 392 с., ил.
2. Голубева О. Л. Основы композиции / О. Л. Голубева – М.: Сварог и К, 2008. – 144 с.
3. Житкова Н. Ю. Композиція / Н. Ю. Житкова, С. Б. Зиміна. – К.: вид-во КНУБА, 2008. – 120 с.
4. Касьян Т. К. Композиція / Т. К. Касьян. – Черкаси : вид-во ЧНУ, 2012. – 88 с.
5. Михайленко В. Є. Основы композиції / В. Є. Михайленко, М. І. Яковлев. – К.: Каравелла, 2008. -304 с.
6. Поліщук Л. К. Основы об'ємно-просторової композиції / Л. К. Поліщук. – Ів. Фр.: вид-во ІФНТУНГ, 2010. – 100 с.

Додаткова:

1. Бідняк М. М. Архітектурна композиція / М. М. Бідняк, О. Б. Білінська. – Львів: «Львівська політехніка», 2011. – 152 с.
2. Гребенюк Г. Є. Основы композиції та рисунка / Г. Є. Гребенюк. – К.: Техніка, 2000. – 224 с.
3. Ковалев Ф. В. Золотое сечение в живописи / Ф. В. Ковалев. – К.: Выща школа, 2000. – 144 с.
4. Писанко М. М. Рух, простір і час в образотворчому мистецтві / М. М. Писанко. – К.: Мистецтво, 2000. – 128 с.
5. Шевченко В. Я. Композиція плаката / В. Я. Шевченко. – Харків. 2007. – 100 с.
6. Електронні ресурси:
Натюрморт. – Режим доступу: <http://www.cavespirit.com/node?page=6>
Плакат. – Режим доступу: <http://www.ukr-print.net/article/702.htm>
Словник образотворчого мистецтва. – Режим доступу:
<http://slovari.yandex.ua/~книги/Словарь%20изобразительного%20искусства/Плакат/>

VIII. Навчально-методична карта дисципліни «Композиція» 2курс 3семестр

**Разом: 108 год., лекції – 4 год., практичні заняття – 38 год.,
самостійна робота – 60 год., модульний контроль – бгод. Залік**

Модулі	Змістовий модуль I									
Назва модуля	Формальна композиція									
Кількість балів за модуль	171									
Лекції, прак.	1, 2	3, 4, 5, 6	7, 8, 9, 10, 11, 12	13, 14, 15, 16, 17, 18	19, 20, 21, 22	23, 24, 25, 26, 27, 28	29, 30, 31, 32, 33, 34	35, 36, 37, 38, 39, 40	41, 42, 43, 44, 45, 46	47, 48, 49, 50, 51
Теми лекцій	Вступ. Завдання курсу. Формальна композиція. Емоційний стимул. Емоційний резонанс. (2 бала)									
Практична робота		Симетрія. (10 бал.) Асиметрія. (10 бал) Композиція формальними засобами			Метричний масштаб. Предмет- (10 бал.) Інтер'єр- (10 бал.) екстер'єр (10 балів)			Декомпозиція. Комплексне завдання (10 балів)		Емоційні стани людини (10 бал.) та природи (10 бал.)
Відвідування практичних занять		(4 бала)			(4 бала)			(6 балів)		(5 балів)
Самостійна робота			Статика. (5 бал.) Динаміка (5 балів)	Домінанти (5 балів)		Тематична формальна композиція (5 балів)	Контраст. (5 бал.) Нюанс. (5 бал.) Тотожність (5 балів)		“Техніка»- (5 бал.) «Лірика” (5 балів)	
Вик. МКР	25 балів									
разом	171 бала (коефіцієнт успішності: $171 \div 100 = 1,71$)									